

Östhammars kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Öregrunds skola
belägen i Östhammars kommun

Tillsyn i Öregrunds skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Östhammars kommun under hösten 2015. Öregrunds skola besöktes av Skolinspektionen den 19-20 november 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolan har inte redovisat andelen elever som uppnådde kunskapskraven i årskurs 3 för läsåret 2014/15. Vad gäller de nationella ämnesproven läsåret 2014/15 så hade eleverna, enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS), högre måluppfyllelse än riket i två delprov och lägre i fem delprov i matematik. I de nationella ämnesproven i svenska hade eleverna högre måluppfyllelse än riket i ett delprov och lägre i sju delprov.

Årskurs 6

Vad gäller de nationella ämnesproven så hade eleverna läsåret 2014/15, enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS), högre genomsnittlig provbetygspoäng i matematik och svenska än riket och lägre i engelska. Den genomsnittliga betygspoängen var läsåret 2014/15, enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS), lägre än riket i ämnena bild, musik, samhällskunskap och slöjd. För övriga ämnen var betygspoängen högre än snittet i riket. Enligt skolans egna uppgifter nådde läsåret 2014/15 samtliga elever kunskapskraven i årskurs 6 i samtliga ämnen förutom i ämnena matematik, musik och slöjd.

Måluppfyllelse värdegrund

Av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling från 2015 visar kartläggningen av tryggheten på skolan att det förekommer ovårdat språk och bråk mellan elever samt att det har förekommit början till mobbning som har stävjats i ett tidigt skede.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-04-29
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-04-29
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-04-29
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-04-29

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen har identifierat brister som kan medföra att skolans elever inte ges tillräckliga förutsättningar att nå de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Det kvalitetsarbete som bedrivs vid skolan uppvisar brister vad gäller uppföljning och analys. Exempelvis saknas analys på skolnivå av måluppfyllelsen för eleverna. Som en konsekvens av bristerna i kvalitetsarbetet råder oklarhet kring huruvida de åtgärder som beslutas är adekvata i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Tillsynen har även identifierat att skolans elevhälsa i sin helhet inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande och att alla kompetenser inte ingår i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Skolinspektionen har även konstaterat att eleverna inte ges tillgång till personal med kompetens för att tillgodose elevernas behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Vidare

Beslut

2016-01-22

4 (19)

Dnr 43 - 2015:4081

behöver ansvaret för studie- och yrkesvägledning tydliggöras av rektorn, så att elevernas tillförsäkras den information och den vägledning de har rätt till inför sina framtida studie- och yrkesval.

Tillsynen har även visat att skolan behöver utarbeta tydliga rutiner vad gäller när och hur elever har rätt att få särskilt stöd. Av utredningen framkommer även att alla elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt och att det finns elever i behov av särskilt stöd som inte erhåller detta stöd.

Skolinspektionen bedömer dessutom att skolan behöver utarbeta tydliga rutiner för hur anmälningar av kränkande behandling ska rapporteras till rektorn. Utredningen visar att lärarna inte vet vilka rutinerna är för när de ska anmäla kränkningar till rektorn.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Östhammars kommun att senast den 29 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvoidregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Östhammars kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Lärare ska anmäla till rektorn när det befaras att en elev inte kommer att nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Lärare ska även anmäla när det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte kommer att vara tillräckliga.
- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det befaras att eleven inte kommer att klara kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Den elev som är i behov av särskilt stöd ska få ett sådant stöd.
- Utarbeta åtgärdsprogram för elever som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses, när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för åtgärderna och utvärderingen.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses, när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av tillsynen framkommer att det finns brister i rutinerna gällande när särskilt stöd ska sättas in och hur åtgärdsprogram ska utarbetas för de elever som är i behov av särskilt stöd.

Det framkommer i intervjuerna med rektorn, specialpedagogen och lärare att lärarna arbetar med så kallade handlingsplaner för elever. Enligt rektorn och specialpedagogen dokumenterar lärarna extra anpassningar i handlingsplanerna. Såväl rektorn som specialpedagogen uppger dock att det är oklart när extra anpassningar ska övergå till särskilt stöd. Rektorn uppger att skolan inte har några rutiner för var gränsen går mellan anpassningar, extra anpassningar och särskilt stöd och personalen har heller inte diskuterat frågorna. Specialpedagogen uppger också att rutinerna för att ge extra anpassningar och särskilt stöd inte fungerar för tillfället. Specialpedagogen uppger att hon har en rutin, men att rutinen varken är dokumenterad eller tydlig för lärarna i dagsläget. Specialpedagogen uppger även att samtliga elever som har behov av särskilt stöd inte får det, och det upprättas heller inte åtgärdsprogram för samtliga elever som behöver särskilt stöd. Enligt specialpedagogen tar det även tid innan eleverna får sina behov av särskilt stöd tillgodosett eftersom varken lärarna eller elevhälsan har tid.

Även lärare uppger i intervju att eleverna inte får det stöd de har rätt till. Lärarna uppger att det finns en osäkerhet när skolan ska upprätta ett åtgärdsprogram, samt att de ibland skriver handlingsplaner istället för att upprätta åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har tagit del av tre åtgärdsprogram. Skolinspektionen kan konstatera att i framförallt två av dessa åtgärdsprogram framgår det inte tydligt varför eleven är i behov av särskilt stöd och det framgår inte heller tydliga individspecifika åtgärder. Det är något som även bekräftas av rektorn som uppger att hon tycker att åtgärdsprogrammen är alltför övergripande och inte särskilt specifika.

Mot bakgrund av vad som har framkommit i tillsynen bedömer Skolinspektionen att skolans bristande rutiner gällande särskilt stöd innebär att elever som behöver det inte får sitt behov av särskilt stöd skyndsamt utrett. Det finns även en risk att elever inte får det särskilda stöd som de har rätt till. Vidare är åtgärdsprogrammen otydliga, svåra att utvärdera och uppfyller därför inte skollagens krav. Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver vidta åtgärder som innebär att elever som befars att inte klara kunskapskraven eller i övrigt utvisar andra svårigheter i sin skolsituation får sitt behov av särskilt stöd skyndsamt utrett. Om utredningen visar att en elev är i behov av stöd ska eleven också ges ett sådant stöd, och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Öregrunds skola inte uppfyller skolförfattningarnas krav föreläggs Östhammars kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Östhammars kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- När det kommer till en lärare eller annan skolpersonals kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska läraren anmäla det till rektorn. Rektorn ska i sin tur anmäla den upplevda kränkningen till huvudmannen.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att kränkande behandling förekommer har i sin tur skyldighet att anmäla detta till huvudmannen.

Tillsynen visar att det finns brister i hur fall av kränkningar kommer till rektorns kännedom.

Enligt intervjuer med lärarna och specialpedagogen förekommer en del kränkningar mellan elever på skolan. Specialpedagogen uppger att det finns

fall av kränkningar som inte fångas upp. Kartläggningen av tryggheten på skolan i planen mot diskriminering och kränkande behandling visar att det förekommer ovårdat språk och bråk mellan elever samt att det har förekommit början till mobbning som har stävjats i ett tidigt skede.

Det framkommer under intervjuerna att det inte finns några tydliga rutiner för när kränkningar ska anmälas till rektorn. Vissa av lärarna uppger i intervju att de inte har förstått att de ska rapportera fall av kränkande behandling till rektorn medan andra lärare säger att de meddelar rektorn muntligen eller per e-post om en kränkning har skett. Dessa lärare säger att de har anmält en kränkning under innevarande termin till rektorn. Lärarna är överens om att det inte är lätt att avgöra hur allvarlig en kränkning ska vara för att den ska anmälas till rektorn. Rektorn säger att det tidigare har varit oklart vilka rutiner som gällde vid kränkande behandling och att det är något skolan behöver jobba med. Rektorn säger att det är en varningsklocka att det tidigare bara har rapporterats ett kränkingsärende under de senaste tolv månaderna till den föregående rektorn.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang förtydliga att anmälningsskyldigheten omfattar alla situationer där barn och elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn eller huvudmannen.

Skolinspektionens bedömning är att skolans rutiner för när kränkande behandling ska rapporteras till rektorn är otydliga. Det finns även en otydlighet kring vad det är som ska anmälas till rektorn. Detta innebär att rektorn och huvudmannen inte får kännedom om alla kränkningar och därmed inte får en samlad bild av det målinriktade arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling. Åtgärder behöver därför vidtas för att säkerställa att elevers upplevda kränkningar anmäls till såväl rektorn som huvudmannen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Öregrunds skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreläggs huvudmannen Östhammars kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt

värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Östhammars kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att elevhälsan främst används i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet för att stödja elevernas utveckling mot målen för utbildningen.
- Se till att skolans studie- och yrkesvägledning omfattar samtliga årskurser och tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför deras val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Elevhälsa

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan i det individuellt inriktade arbetet har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister vad gäller att elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och att alla kompetenser inte ingår i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan.

Tillgången till elevhälsa på Öregrunds skola är följande: skolsköterska finns på skolan två dagar per vecka. Specialpedagogen arbetar 50 procent på Öregrunds skola och 50 procent på en annan skola i kommunen. Det finns en speciallärare som är anställd i Öregrunds skola på 70 procent. Skolläkare kan komma till skolan vid behov. Psykolog finns centralt; enligt specialpedagogen kan skolan konsultera psykolog vid behov om de är ute i god tid. Skolan har tidigare haft en kurator två dagar per vecka på skolan. Vid tidpunkten för tillsynen framkom det att skolan sedan en längre tid tillbaka inte haft någon verksam kurator. Rektorn uppger dock att Öregrunds skola för närvarande anlitar en kurator från en annan skola vid behov. Elevhälsoteamet på skolan har möten en gång per vecka. Då träffas specialpedagog, skolsköterska och rektor. Även kuratorn ingick i mötena när hen var verksam på skolan.

Specialpedagogen lyfter att det finns brister i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Specialpedagogen säger att elevhälsoteamet inte kommer fram till det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan eftersom det mesta av tiden går åt till det åtgärdande arbetet. Rektorn och specialpedagogen säger i intervjuer att för att elevhälsan ska kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande i större utsträckning skulle det behövas mer tid och resurser knutna till elevhälsoteamet. Enligt specialpedagogen kan elevhälsans nuvarande resurser räckta till efter att man fått igång rutinerna kring det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Rektorn säger att hon skulle vilja ha tillgång till mer elevhälsa för att täcka elevernas behov.

Specialpedagogen uppger att psykologen enbart jobbar med åtgärdande arbete och att psykologen inte deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Rektorn däremot säger att hon tror att det behövs mer tid för kuratorn, men bedömer att tillgången till psykolog är tillräcklig.

Mot bakgrund av vad som framkommit i tillsynen bedömer Skolinspektionen att elevhälsan på Öregrunds skola främst arbetar åtgärdande och inte främst förebyggande och hälsofrämjande. Skolan behöver även säkerställa att alla kompetenser, inklusive de psykosociala och psykologiska kompetenserna, ingår i det förebyggande arbetet i elevhälsan på skolan och att det finns en hög grad av samverkan mellan elevhälsans kompetenser och övriga personalgrupper i skolan.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverkan mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Skolinspektionens tillsyn visar det finns brister i hur den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Det framgår av utredningen att det finns studie- och yrkesvägledare som är anställda centralt i kommunen och som ska få uppdrag av rektorn på respektive skola. Studie- och yrkesvägledaren som har ansvar för Öregrunds skola säger i intervjun att hon har haft ansvar för Öregrunds skola sedan förra läsåret men att tillsynstillfället var den första gången hon var på skolan. Studie- och yrkesvägledaren ansvarar för sex skolor och har sin arbetsplats på en annan skola.

Utredningen visar att studie- och yrkesvägledaren inte har fått något uppdrag av nuvarande eller tidigare rektor på Öregrunds skola. Studie- och yrkesvägledaren uppger att eleverna på Öregrunds skola inte har tillgång till studie- och yrkesvägledning och att hon inte har fått något direktiv från rektorn om hur studie- och yrkesvägledningsarbetet ska gå till på Öregrunds skola. Även rektorn säger att hon tidigare inte har gett något uppdrag till studie- och yrkesvägledaren men uppger att hon vid tidpunkten för tillsynen har frågat studie- och yrkesvägledaren om hon kan vara med vid språkvalet i årskurs 6 och hur praktisk arbetslivsorientering (PRAO) kan utvecklas.

Det framgår av intervjuer med studie- och yrkesvägledaren och lärarna att lärarna inte har fått något särskilt uppdrag att jobba med studie- och yrkesvägledning inom ramen för sin undervisning. Lärarna uppger att de endast har fått några timmars fortbildning om studie- och yrkesvägledning och information från förvaltningen att de ska arbeta med det framöver. Inte heller rektorn kan säga vilken studie- och yrkesvägledning eleverna får. Av intervjuerna med rektorn och studie- och yrkesvägledaren framkommer att det finns en kommunal plan för studie- och yrkesvägledning som delgavs lärarna förra läsåret. Studie- och yrkesvägledaren säger dock att inget har hänt sedan dess och att planen är osynlig.

Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen bedömer Skolinspektionen att skolan vid tillsynstillfället inte tillgodoser elevernas behov av studie- och yrkesvägledning. Eleverna på Öregrunds skola får inte den studie- och yrkesvägledning de har rätt till. Skolan saknar i praktiken personal med särskilt ansvar för studie- och yrkesvägledning. Det saknas även en tydlig regelbundenhet eller systematik i hur studie- och yrkesvägledning bedrivs i undervisningen. Skolan fullföljer således inte sitt ansvar att organisera och tydliggöra ansvarsfördelningen på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkras vägledning inför framtida studie- och yrkesval.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Öregrunds skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreläggs huvudmannen Östhammars kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Östhammars kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att skolans resultat, i synnerhet elevernas kunskapsresultat, i förhållande till de nationella målen för utbildningen följs upp och analyseras i syfte att identifiera, planera och genomföra utvecklingsåtgärder.
- Rektorn ska även se till att uppföljningen, analysen, planeringen och genomförandet av utvecklingsåtgärderna dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Enligt de allmänna råden bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten. Enligt de allmänna råden omfattar kvalitetsarbetet såväl undervisningen som exempelvis elevhälsan.

Tillsynen visar att det finns brister vad gäller framförallt uppföljningen och analysen av kunskapsresultat och utvecklingsåtgärder, samt hur dessa delar dokumenteras.

I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av "kvalitetsrapport 2014/15" och "planen mot diskriminering och kränkande behandling 2015" för Öregrunds skola. Kvalitetsrapporten som Skolinspektionen fick vid tillsynstillfället färdigställdes vid tidpunkten för tillsynen av rektorn.

Dokumentstudier och intervjuer med lärare och rektor visar att det sker uppföljning av måluppfyllelsen vad gäller trygghet och studiero. Dock framkommer det i intervjuer med lärare och rektor att det inte har skett någon uppföljning av kunskapsresultaten för eleverna i Öregrunds skola. Lärare uppger i intervju att de har pratat om måluppfyllelse för årskurs 9 på kommunnivå och då särskilt att pojkar har lägre resultat, men lärarna har inte gjort någon uppföljning och analys av resultaten i Öregrunds skola. Lärarna uppger att de främst diskuterar hur de ska jobba på individnivå, med de elever som inte klarar av kunskapskraven. Rektorn säger att hon inte ännu har hunnit titta på elevernas resultat för att se om hon kan se några mönster i kunskapsresultaten och uppger att de heller inte har hunnit följa upp och analysera resultaten i kollegiet. Det finns heller ingen uppföljning av elevhälsans arbete i kvalitetsrapporten. Rektorn säger i intervju att personalen följer upp de aktiviteter de angett att de ska jobba med enligt kvalitetsrapporten under arbetsplatsträffar och studiedagar. Detta synliggörs dock inte i kvalitetsrapporten.

Kvalitetsrapporten är avsedd att innehålla en analys för en rad olika områden, såsom kunskapsresultat, elevhälsa och särskilt stöd, arbetet mot kränkande behandling etc. Det finns dock ingen analys i kvalitetsrapporten vad gäller enhetens resultat för dessa områden. I intervjuer med lärare och rektor bekräftas att det inte sker någon analys av kunskapsresultaten för eleverna i Öregrunds skola. Rektorn säger att hon antagligen kommer behöva hjälp och stöttning från förvaltningen för att kunna göra denna analys.

Sammanfattningsvis gör Skolinspektionen bedömningen, utifrån vad som anges i intervjuer med lärare och rektor samt i kvalitetsrapporten för läsåret 14/15, att det systematiska kvalitetsarbetet vid Öregrunds skola behöver utvecklas främst avseende uppföljning och analys, samt att dokumentationen av dessa delar av det systematiska kvalitetsarbetet behöver förbättras. Eftersom underlaget från uppföljningen är bristfälligt så bedömer Skolinspektionen att det saknas ett tillräckligt underlag för att genomföra en analys av resultaten. På grund av bristerna i uppföljningen och analysen är det oklart varför skolan har

valt att identifiera just de utvecklingsområden som finns omnämnda i kvalitetsrapporten. Brister i analysen och dokumentation av denna gör att det kan bli ottydligt för personal vad som ska prioriteras och utvecklas, när och hur olika insatser ska genomföras och vem som ansvarar för vad. Det blir därmed svårt att utvärdera om insatta åtgärder är adekvata eller om andra åtgärder skulle behöva vidtas för att utveckla utbildningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Öregrunds skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreläggs huvudmannen Östhammars kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivo lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom

Beslut

2016-01-22
17 (19)

Dnr 43 - 2015:4081

utvecklingsamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Hedén
Beslutsfattare

Johan Juffermans
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Öregrunds skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Öregrunds skola

Öregrunds skola ligger i Öregrund i Östhammars kommun. Skolverksamheten i Öregrunds skola omfattar förskoleklass samt grundskola med årskurserna 1-6. I skolans lokaler bedrivs även förskoleverksamhet och fritidshemsverksamhet. Skolan har vid tillsynstillfället 133 elever. Skolan leds av en rektor som, förutom Öregrunds skola, även är rektor för två andra skolor i Östhammars kommun. Rektorn är nytillsatt inför höstterminen 2015.